

Σημείωμα

Η Ισλαμική Βία θα ενταθεί στην Ευρώπη και θα υπάρξει Ρεβάνς στην Τουρκία

Του Ανδρέα Ανδριανόπουλου

Ένα άγριο ισλαμιστικό χτύπημα στην καρδιά της Ευρώπης κι' απόπειρα πραξικοπήματος στην πιο σημαντική ίσως μουσουλμανική χώρα της γης. Δυο γεγονότα πιθανώς ασύνδετα μεταξύ τους με κρίσιμες όμως γεωπολιτικές παραμέτρους. Η μήπως δεν είναι ακριβώς έτσι; Ας πάρουμε αρχικά την εκδοχή της απλής σύμπτωσης. Το Ισλαμικό κράτος εδαφικά είναι φανερό πως καταρρέει. Με την ανάμιξη της Ρωσίας και την εμμονή της να αναλάβουν οι Σίίτες και οι Κούρδοι τον ρόλο του εξολοθρευτή τους, ώστε να μην επιβεβαιωθεί το Κοράνι περί τελικής σύγκρουσης με τον χριστιανικό κόσμο, τα πάντα γκρεμίζονται γύρω τους. Αναμενόμενες οι τελευταίες τους κινήσεις επίτασης των αιματηρών επιθέσεων ώστε να εκβιάσουν κάποια οργισμένη Δυτική επίθεση. Η ερμηνεία που ακούω από λογής αναλυτές περί στόχου δημιουργίας εμφυλίου στην Ευρώπη ανάμεσα σε χριστιανούς και μουσουλμάνους δεν ευσταθεί. Το Χαλιφάτο νοιάζεται για την επιβίωσή του στη Μέση Ανατολή. Κι αυτό δεν μπορεί να γίνει δίχως έλεγχο εδαφών.

Γι' αυτό πασχίζει να επεκταθεί στη Χερσόνησο του Σινά, στην Αίγυπτο, και στην Σίρτη της Λιβύης. Αδιαφορεί για τις εξελίξεις μέσα στις κοινωνίες του δυτικού κόσμου. Πασχίζει μόνο να προκαλέσει αντίποινα που, σύμφωνα με τις γραφές (χαντίντ), θα κινητοποιούσαν στο πλευρό τους όλους τους μουσουλμάνους της γης.

Κάποιοι πέφτουν βέβαια στην παγίδα. Ο Τράμπ λχ που απειλεί με πόλεμο και επέμβαση στη Συρία. Όπως και, δικαιολογημένα ίσως, κάποιοι ακραίοι πολιτικοί ηγέτες σε Γαλλία και στις Κάτω Χώρες. Τις τρομοκρατικές ενέργειες όμως τις κάνουν γηγενείς πολίτες της Ευρώπης - συνεπικουρούμενοι ίσως από κάποιους νεοεισελθόντες μετανάστες - κι όχι κάτοικοι της Μέσης Ανατολής.

Επίθεση σε Συρία η Ιράκ δεν πρόκειται να λύσει κανένα πρόβλημα. Παρά μόνο να προκαλέσει κινητοποίηση όλων των μουσουλμάνων της γης εναντίον της όποιας Δυτικής επέμβασης.

Η Τουρκία, από την άλλη πλευρά, πληρώνει τους ελιγμούς της στο

ισλαμικό μωσαϊκό της περιοχής της. Ο πατροπαράδοτος κοσμικός της χαρακτήρας (από την ίδρυσή της σαν Δημοκρατία και δώθε) διαβρώθηκε με την περιθωριοποίηση του στρατού και της κληρονομιάς του Ατατούρκ (θετικά αυτά) και την ενίσχυση του μουσουλμανικού της χαρακτήρα. Αυτή όμως η τελευταία εξέλιξη χρειαζόταν φρένο κι' ευδιάκριτα όρια.

Ο παροξυσμός του μεγαλείου όμως που κατέλαβε τον Ερντογάν και οι επιτυχίες του στον τομέα της οικονομίας τον οδήγησαν να πιστέψει πως θα γίνει ο ηγέτης του μουσουλμανικού Σουνιτικού κόσμου. Εξ' ου και η ρήξη του με το Ισραήλ, οι αψιμαχίες με την υποστηρίκτρια των Σιιτών και του Ασσάντ Ρωσία, η ψύχρανση με τους στρατιωτικούς της Αιγύπτου και με τους ανταγωνιστικούς Σαουδάραβες.

Η κορύφωση όμως της προκλητικής του συμπεριφοράς ήρθε με το περιστασιακό του φλερτ με το Ισλαμικό Χαλιφάτο και τα ερωτηματικά που αυτό ήγειρε στη Δύση, στη Ρωσία αλλά και στους φιλοδυτικούς, κοσμικούς και συντηρητικούς γενικά κύκλους της χώρας του. Ανάμεσά τους ο στρατός που, κάτω από την βαριά κληρονομιά του Κεμάλ, άρχισε να αισθάνεται πως προδίδει την αποστολή του. Η αλλοπρόσαλλη στην συνέχεια πολιτική του, που προκάλεσε και τις επανειλημμένες τρομοκρατικές επιθέσεις στην Τουρκία, φαίνεται να ξεχείλισαν το ποτήρι.

Κοσμικοί, μετριοπαθείς μουσουλμάνοι, στρατός, κοινωνικο-επιχειρηματικές ελίτ και φιλοδυτικοί αστοί αισθάνθηκαν πως η χώρα οδηγείται στα βράχια. Πως ο Ερντογάν το είχε παρατραβήξει το σκοινί. Ολα αυτά μαζί, πιθανά μαζί και με άλλες παρασκηνιακές συνεννοήσεις και μισόλογα, οδήγησαν τα τανκς στους δρόμους.

Με μιά διαφορά - το σχέδιο κινητοποίησης ήταν φανερά παλαιομοδίτικο. Το κλασσικό εγχειρίδιο του είδους (Edward Luttwak, Coup d Etat: A Practical Handbook, 1969) αναφέρεται σε εποχές προ κινητών τηλεφώνων, internet, twitter, και πλημμυρίδας ιδιωτικών τηλεοπτικών σταθμών. Αρκεσε ένα i-phone ώστε ο κρυπτόμενος Ερντογάν να βγάλει τον κόσμο στους δρόμους, να πανικοβάλλει τους νεαρούς κληρωτούς οδηγούς των τανκς και να εξευτελίσει το στράτευμα. Ένα καλό δίδαγμα για τους δικούς μας 'αντιστασιακούς' φωνακλάδες, που είχαν εξαφανισθεί μόλις φάνηκαν τότε τα άρματα μάχης στους δρόμους της Αθήνας.

Η Τουρκία αντιμετωπίζει τώρα ένα εξαιρετικά θολό αύριο. Η νομιμοποίηση της διακυβέρνησης Ερντογάν έχει υποστεί σοβαρό πλήγμα, το κύρος του στρατού έχει συνθλιβεί ενώ η αντιπαράθεση κοσμικής κοινωνίας και σταδιακά ριζοσπαστικοποιούμενων μουσουλμάνων οξύνεται. Ένα μεγάλο τρομοκρατικό χτύπημα θα οδηγήσει την κατάσταση στα άκρα. Το Χαλιφάτο είναι σίγουρο πως караδοκεί. Όπως και ο διάφοροι, ανταγωνιστικοί προς τον Ερντογάν, χρηματοδότες του.

Αν θεωρήσουμε τώρα πως υπήρξε και σκοτεινότερο παρασκήνιο για τις εξελίξεις σε Τουρκία και Νίκαια, τα πράγματα γίνονται εξαιρετικά ρευστά. Ποιός θα οδηγούσε τους ισλαμιστές στο αιματοκύλισμα της Νότιας Γαλλίας; Ίσως όσοι θα επιθυμούσαν βαθύτερη εμπλοκή της Δύσης στις

συγκρούσεις της Μέσης Ανατολής. Μια γενικότερη ανάφλεξη στην περιοχή θα ανέβαζε και πάλι τις πεσμένες σήμερα μετοχές της Σαουδικής Αραβίας και των Εμιράτων και θα βοήθαγε τις κλυδωνιζόμενες προοπτικές του στρατιωτικού καθεστώτος της Αιγύπτου. Αν μάλιστα είχε ανατραπεί και ο Ερντογάν, τότε η Τουρκία θα μπορούσε να επανέλθει στο παλιό της κοσμικό καθεστώς με τους μουσουλμάνους σχετικά περιθωριοποιημένους (κυρίαρχη την εκδοχή Γκιουλέν), τον στρατό στα πράγματα και το Ισραήλ απόλυτα ευχαριστημένο. Αυτές όμως δεν είναι παρά θεωρίες - δίχως σταθερή αναφορά σε πραγματικά γεγονότα.

Η κατάσταση λοιπόν παραμένει ρευστή. Και εξαιρετικά επικίνδυνη. Οι ισλαμιστές του Χαλιφάτου θα αισθανθούν πιο ασφαλείς για επιθέσεις σε Τουρκικό έδαφος με τις Ένοπλες Δυνάμεις αποθαρρημένες. Οι εκκαθαρίσεις κατά των οργανώσεων του Γκιουλέν θα αναγκάσουν τον Ερντογάν να στηριχθεί όλο και περισσότερο στο βαθύ Ισλάμ. Που στην Τουρκία, λόγω ιστορικής παράδοσης, δεν ασπάζεται - για την ώρα τουλάχιστον - την Τζιχάντ. Αμερικανοί και Δύση θα συνεχίζουν να υποψιάζονται τον Ερντογάν που κι' αυτός όμως θα τους βλέπει με μισό μάτι.

Η εκτίμησή μου είναι πως η ισλαμική βία κατά της Δύσης θα ενταθεί. Ιδιαίτερα αν αυξηθεί η συνεργασία ΗΠΑ - Ρωσίας. Η αβεβαιότητα στην Τουρκία θα συνεχισθεί. Κάποιοι θα θελήσουν σίγουρα να πάρουν ρεβάνς. Η ντροπή του στρατού από κάποιους σίγουρα θα επιχειρηθεί να ξεπλυθεί. Δεν έχουμε δει ακόμη όλα τα επεισόδια της ιστορίας...